

(Det talte ord gælder)

Andenbehandling af budgetforslag 2027 og overslagsårene 2028-2030

Budgettale

Karina Vestergård Madsen, 1. oktober 2026

Tak for ordet.

For en måned siden stod jeg her på talerstolen, før budgetforhandlingerne gik i gang.

Jeg fortalte, at vi i Enhedslisten gik til forhandlingerne for at levere resultater, som viser en ny retning for København.

Vi sagde inden forhandlingerne, at vi ville have et kultur- og fritidsliv, som **er** for alle. Det er der kommet penge til.

Vi har sammen sikret, at alle skolebørn i København hver år får **en** teaterbillet, så de små også kan få smag for store kulturoplevelser.

Vi har skaffet penge til Almene Kunst Klubbers arbejde med at sætte kunst og kultur i børnehøjde i de almene boligområder. For alle børn skal have mulighed for at se og mærke kulturlivet.

Vi har også sikret penge til at udvide Brobolds vigtige arbejde med at få flere børn og unge ind i fællesskaber.

Vi sagde, at vi ville kæmpe for mere forberedelsestid til pædagogerne. Det er der kommet penge til.

Forberedelsestid for pædagogerne er den helt rigtige vej at gå for at gøre det mere attraktivt for pædagoger at arbejde i vores børnehaver og vuggestuer eller søge arbejde hos os.

Mere tid til forberedelse styrker pædagogernes faglighed og en bedre hverdag for børnene.

Vi sagde, at vi ville prioritere indsatser, der styrker vores børn og unges trivsel og give bedre muligheder for at lykkes i skolen.

Det har vi gjort, og samtidig har vi sikret, at flere børn kan komme på lejrskole.

Og vi har afsat millioner til at sikre, at vi fortsætter de spor, der blev lagt med Toiletplan 2030, så færre elever går rundt og har ondt i maven over at skulle bruge uhumske skoletoiletter, der ikke er blevet renoveret i årtier.

Vi sagde, at vi ville sikre penge til cykler og en grønnere by. Det er lykkedes.

Vi har sat penge af til en cykelgade i Nørregade og forsøg med en cykelgade i Vester Voldgade.

Vi får endelig genåbnet Lygte Å, og i Grøndalsparken vender åen også tilbage. Det er historisk, at københavnere igen kan opleve levende åer slynge sig gennem byen.

Vi har sammen vedtaget en ambitiøs Klimastrategi 2035. Nu handler det om, at vi løbende finansierer de tiltag, der skal bringe os i mål.

Vi har investeret i klimarenoveringer af kommunens bygninger, og vi har investeret i partnerskaber med virksomheder for at fremme den grønne dagsorden og et styrket fokus på brug af fossilfri arbejdsmaskiner.

Der sker fremskridt, og i Enhedslisten er vi glade for, at vi med budgettet lever op til det fastsatte mål for reduktion af CO₂-udledning fra kommunens indkøb i 2027.

Inden forhandlingerne begyndte, sagde vi også, at vi ville gøre noget ved uligheden på boligmarkedet. Det har vi gjort.

I Enhedslisten har vi længe lagt pres på Christiansborg for at få ændret loven, så vi kan komme i gang med at bygge flere almene boliger. Det er lykkedes, og nu kan byggeriet af mere end 4.000 almene boliger omsider gå i gang.

Vi har sat flere penge af til nye andelsboligforeninger, og vi finansierer en Boligpatrulje, der skal tage et opgør med de brodne kar, der alt for længe har omdannet vores boliger til

skyggehoteller.

Og så får vi igen en ekspertgruppe med fokus på sundhed og luftforurening, så vi kan undgå, at alt for mange københavnere dør af luftvejssygdomme.

Vi sagde, at vi ville kæmpe for LGBT+personer, der oplever hadforbrydelser og diskrimination. Det sætter vi også yderligere penge af til nu.

Vi har sikret en samlet demenspakke, så vi kan tage os bedre af dem, der er ramt af demens, og deres familier.

Og så har vi med denne aftale sikret, at taskforcen for førtidspension bliver videreført, så flere får en mere sammenhængende indsats og hjælp til at komme videre.

Gennem årene har vi afsat penge til forskellige tiltag på Christianshavns Torv for at skabe et mere velfungerende torv og for at skabe mere tryghed. Med dette budget går vi skridtet videre.

Vi har give penge til at etablere et fleksibelt madmarked og til at ansætte en Torvemester for at skabe nye sociale aktiviteter og fællesskaber.

Samtidig har vi sikret, at der er et tilbud til de mange sårbare og hjemløse, der samles på Torvet.

Det gør vi sammen med projekt "Trin for trin", så de kan lave opsøgende arbejde på Torvet og samtidig tilbyde et værested, der er åbent i dag- og aftentimerne.

Det er en fælles opgave for os alle at sikre kommunens grunddrift, og det har lagt beslag på mere end halvdelen af budgettet.

Det ansvar hviler ikke kun på skuldrene af børneborgmesteren, beskæftigelsesborgmesteren, sundhedsborgmesteren, kulturborgmesteren, klimaborgmesteren, overborgmesteren eller socialborgmesteren.

Vi har med dette budget taget et stort fælles ansvar. Et tungt ansvar.

Nogle af udgifterne kommer af de prioriteringer, vi har truffet politisk. Det gælder skoler, daginstitutioner, og renovering af kommunens bygninger.

Mens andre ikke kan fravælges.

For eksempel er kommunerne ikke blevet fuldt kompenseret af staten for minimumsnormeringerne.

Og vi har været nødt til at dække de voldsomt stigende priser på private botilbudspladser og det voksende behov for dem.

Vi ønsker alle, at der er gode og trygge botilbud til dem, der har brug for det og krav på det, og at ventelisten på botilbud bliver nedbragt.

Det har vi arbejdet målrettet på siden 2017 ved blandt andet at udbygge vores egen-kapacitet, og frem mod 2030 åbner vi 330 nye kommunale botilbudspladser.

Men de sidste to år har det været nødvendigt at supplere med køb af mange private botilbudspladser, for flere og flere børn, unge og voksne har brug for hjælp.

Det har fået priserne til at eksplodere, og vi har været nødt til at træde hårdt på bremsen for indkøb, for ellers ville bunden gå ud af kommunekassen.

Det er ikke et københavnerfænomen, for udfordringerne på socialområdet lægger et voldsomt økonomisk pres på alle landets kommuner.

Det tvinger kommunerne til at lave svære prioriteringer og vende hver en krone.

Vi ved, at udgiftspreset på det specialiserede socialområde i landets kommuner alene fra 2024 til 2025 var på 2,6 milliarder kroner.

De sidste fem år har udgiftspresset kostet kommunerne 7,5 milliarder.

Der er ingen tvivl om, at vi står med en tikkende bombe under kommunernes økonomi.

Det er ikke en synsning eller en holdning.

Det har Socialministeriet konkluderet. Det har KL konkluderet. Og det har VIVE konkluderet.

Det er fakta.

Men det er ikke bare fakta og tal. Der er mennesker bag.

Det handler om børn og unge i så alvorlig mistrivsel med angst, depression og selvskade, at de har brug for meget omfattende hjælp.

Forældre der kæmper indædt for, at deres børn kan få barndommen tilbage.

Voksne med så komplekse, psykiske udfordringer, at de kun kan få det bedre på et botilbud,

Og både børn og voksne med handicap, som har brug for omsorg og fællesskaber for at kunne leve mere værdige liv.

En del af udgiftspresset skyldes prisernes himmelflugt på det private botilbudsmarked, og igen og igen har Christiansborg har lovet at skride til handling.

Det lovede de i 2023, i 2024, i 2025 og igen i 2026.

I kommunerne kan vi ikke blive ved med at betale den regning, som Christiansborg løber fra.

Der er dog et lille håb i tusmørket.

Enhedslisten citerer sjældent toneangivende socialdemokrater, men på Socialdemokratiets årsmøde sagde statsminister Mette Frederiksen – **og jeg citerer:**

»kan en udvidet mulighed for partnerskaber mellem offentlige og private kombineres med en eller anden form for profitloft? Det synes jeg, vi bliver nødt til at diskutere.« **Citat slut.**

Det er et af de tydeligste tegn i flere år på, at der måske er forandringer på vej.

Vi har brug for et prisloft på botilbudsområdet, så vi ved, hvad vi får af kvalitet til prisen.

For der er ingen tvivl om, at så længe det kan være en guldrandet forretning at drive et privat botilbud, så er det de allermest sårbare mennesker, der taber.

Men i København kan vi ikke vente på Christiansborg. Vi skal have et tættere partnerskab med private og selvejende botilbud, og vi skal fortsætte den skærpede kontrol med botilbudsområdet for at bekæmpe snyd og svigt.

Vi har nået virkelig meget med det her budget, og det viser, at vi alle har store ambitioner og visioner for København.

Der er meget, vi er enige om, og der er også en del, hvor vi ser forskelligt på det. Og vi har alle ønsker, der ikke er blevet plads til ved dette budget.

Men vi har fundet en fælles vej.

En fælles vej, der forandrer København og sætter en ny retning med fokus på det grønne og klimaet, et rigt og pulserende kulturliv, vores børn og unges trivsel – og en by, hvor vi også holder hånden under dem, der har allermindst.

Tak for samarbejdet og tak for ordet.